

Sygn. akt III AUz 67/14

POSTANOWIENIE

Dnia 30 kwietnia 2014r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Lucyna Ramlo (spr.)

Sędziowie: SSA Bożena Grubba

SSO del. Alicja Podlewska

po rozpoznaniu w dniu 30 kwietnia 2014r. w Gdańsku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy L. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

w związku ze skargą ubezpieczonego o wznowienie postępowania w sprawie VI U 643/11

zakończonym prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 22 września 2011r.

na skutek zażalenia L. K.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 9 grudnia 2013r., sygn. akt VI U 1494/13

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie, pozostawiając Sądowi Okręgowemu w Bydgoszczy VI Wydziałowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za obie instancje.

Sygn. akt III AUz 67/14

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 9 grudnia 2013 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w punkcie 1 odrzucił skargę ubezpieczonego o wznowienie postępowania zaś w punkcie 2 nowo zgłoszone przez ubezpieczonego żądanie uwzględnienia pracy w szczególnych warunkach przekazał Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych do rozpoznania.

Uzasadniając swoje stanowisko Sąd Okręgowy podniósł, iż ubezpieczony jako podstawę wznowienia postępowania wskazał tezy zawarte w uzasadnieniu wyroku NSA Ośrodek Zamiejscowy w Gdańsku z dnia 1 czerwca 2001 r., sygn. akt I SA/Gd 84/01, dotyczące opłacenia przezeń składek, które to orzeczenie otrzymał w maju 2011 r. Sąd podkreślił, że przedmiotowe orzeczenie i jego uzasadnienie (zawierające - w jego przekonaniu - istotne dla rozstrzygnięcia sprawy dowody) znalazło się w posiadaniu wnioskodawcy na cztery miesiące przed wydaniem wyroku w sprawie VI U 643/11, a tym samym nie sposób przyjąć, iż złożona przez ubezpieczonego skarga opiera się na ustawowej podstawie określonej w art. 403 § 2 k.p.c., albowiem dysponował on wyrokiem sądu administracyjnego i jego uzasadnieniem jeszcze w trakcie toczącego się postępowania VI U 643/11, którego wznowienia aktualnie się domaga. Co więcej już w tymże

postępowaniu o sygn. VI U 643/11 ubezpieczony prezentował swoje racje podpierając się właśnie przedmiotowym wyrokiem sądu administracyjnego co oznacza, że miał pełną świadomość istnienia tego orzeczenia, jego treści oraz - w jego przekonaniu - znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Dodatkowo Sąd podkreślił, że w uzasadnieniu wyroku oddalającego odwołanie ubezpieczonego, wydanego w sprawie sygn. VI U 643/11, Sąd Okręgowy odniósł się do przedmiotowego orzeczenia sądu administracyjnego wskazując, że stan rozliczeń ustalony przez tenże sąd uległ zmianie na skutek między innymi ponownego zajęcia przez II Urząd Skarbowy w T. wierzytelności w kwocie 3992,10 zł. Mimo dysponowania przez ubezpieczonego mającym w jego odczuciu takie znaczenie dokumentem, nie złożył on apelacji powołując się na przedmiotowe okoliczności, pozwalając w ten sposób uprawomocnić się orzeczeniu Sądu. Wobec tak poczynionych ustaleń, Sąd stanął na stanowisku, iż w sprawie nie zachodzi ustawowa podstawa wznowienia, nie sposób bowiem mówić o „wykryciu prawomocnego wyroku”, skoro wyrok sądu administracyjnego był znany wnioskodawcy od maja 2011 r., zaś poczynione przez ten Sąd ustalenia stały się przedmiotem analizy Sądu, co znalazło wyraz w uzasadnieniu wyroku wydanego w sprawie VI U 643/11, w której aktualnie wnioskodawca domaga się wznowienia postępowania.

Dodatkowo Sąd I instancji zaznaczył, że skarga ubezpieczonego o wznowienie postępowania została wniesiona z uchybieniem ustawowego terminu, albowiem ubezpieczony o zaistniałej w jego przekonaniu podstawie wznowienia dowiedział się w maju 2011 r., natomiast skargę wniósł po dwóch latach, tj. w dniu 28 marca 2013 r. i już z tej przyczyny podlega ona, na mocy art. 407 § 1 k.p.c. odrzuceniu.

Z uwagi na zgłoszenie przez ubezpieczonego w piśmie procesowym z dnia 3 czerwca 2013 r. nowego żądania w postaci uwzględnienia w jego stażu pracy okresu pracy w szczególnych warunkach, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. przekazał je do rozpoznania organowi rentowemu.

Zażalenie na powyższe postanowienie wywiódł wnioskodawca zaskarżając je w całości i zarzucając mu błędne przyjęcie przez Sąd, że nie ma podstaw do wznowienia postępowania.

Mając na uwadze powyższe skarżący wniósł o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 8 lipca 2010 r., sygn. akt. VIU 2525/09 oraz zasądzenie na rzecz ubezpieczonego kosztów sądowych w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych wraz z należnym podatkiem VAT, względnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i zasądzenie na rzecz ubezpieczonego opłaty z tytułu udzielenia pomocy prawnej z urzędu w postępowaniu odwoławczym wraz z należnym podatkiem VAT.

Uzasadniając swoje stanowisko skarżący podniósł, że kwestionowane przez niego postanowienie odnosi się wyłącznie do wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 22 września 2011 r. (VI U 643/11), podczas gdy wnioskodawca wnosząc skargę o wznowienie postępowania podał również, że żąda wznowienia postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z 8 lipca 2010 r. (sygn. akt. VIU 2525/09).

Nadto podkreślił, że podstawą wznowienia postępowania ma być treść uzasadnienia postanowienia NSA w Gdańsku z 1 czerwca 2001 r. (I SA/Gd 84/01), którego treści nie znał w okresie, gdy toczyło się postępowanie w sprawie VI U 2525/09, albowiem z powodu błędu pracowników poczty, nie otrzymał tego wyroku. Wnioskodawca podniósł, że skoro w pkt 3 wyroku z 8 lipca 2010 r. jest mowa o uwzględnieniu do okresów składkowych okresu prowadzenia działalności gospodarczej od 1 czerwca 1994 r. do 15 listopada 1995 r., a z uzasadnienia postanowienia NSA jednoznacznie wynika, że ZUS przysługującą mu kwotę 3.768,06 zł z tytułu zaległego świadczenia rozliczył m.in. na składki od prowadzonej przez niego działalności gospodarczej za okres od lipca 1994r. do lutego 1995r. to logicznym jest, że żądanie wznowienia postępowania powinno dotyczyć tego wyroku.

Postanowieniem z dnia 29 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych odrzucił zażalenie ubezpieczonego w części dotyczącej wznowienia postępowania w sprawie VI U 2529/09 oraz - na podstawie art. 351 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. - uzupełnił postanowienie Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 9 grudnia 2013 r. w zakresie orzeczenia o kosztach postępowania.

W uzasadnieniu Sąd wskazał, iż zażalenie w części dotyczącej wznowienia postępowania w sprawie o sygn. akt VI U 2525/09 podlegało odrzuceniu, z uwagi na fakt, że nie było przedmiotem rozstrzygnięcia w postanowieniu z dnia 9 grudnia 2013 r. Za ugruntowane należy uznać prezentowane w orzecznictwie stanowisko, zgodnie z którym jeżeli sąd nie orzekł o całości żądania strona może złożyć wniosek o uzupełnienie orzeczenia (art. 351 § 1 k.p.c.), jeżeli natomiast wniosła środek odwoławczy dotyczący przedmiotu nieobjętego rozstrzygnięciem w sentencji orzeczenia, to środek ten podlega odrzuceniu jako niedopuszczalny z powodu braku substratu zaskarżenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 lipca 2006 r. U CZ 35/06 LEX nr 584195).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie wnioskodawcy skutkowało uchYLENIEM zaskarżonego postanowienia.

Zgodnie z aktualnie prezentowanym poglądem judykatury, wyrażonym m.in. w wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2013 r. (II UZ 36/12) oraz z dnia 26 marca 2013 r. (III UZ 3/13) skarga nie opiera się na ustawowej podstawie w rozumieniu przepisu art. 410 § 1 k.p.c., gdy przytoczona w niej podstawa nie odpowiada wzorcowi którejkolwiek z podstaw wznowienia lub gdy podstawa ta odpowiada wprawdzie termu wzorcowi, lecz z uzasadnienia skargi wynika, że w rzeczywistości nie wystąpiła (por. postanowieni Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1999 r., II UKN 174/99, OSNP 2001/4/133; z dnia 10 lutego 2006 r., I PZ 33/05, OSNP 2007 nr 3-4, poz. 48; z dnia 9 maja 2008 r., II PZ 65/07, OSNP 2009 nr 17-18, poz. 233; z dnia 25 maja 2012 r., I CZ 35/12. LEX nr 1214537). Sąd Najwyższy argumentował, że nie można pomijać następstw uchylecia art. 411 k.p.c., który przewidywał, że na rozprawie sąd rozstrzyga przede wszystkim o dopuszczalności wznowienia i odrzuca skargę, jeżeli brak jest ustawowej podstawy wznowienia. Obecnie, wobec braku takiej regulacji, nastąpiło poszerzenie kognicji sądu badającego na posiedzeniu niejawnym, czy skarga opiera się na ustawowej podstawie wznowienia i sąd ten istotnie powinien ocenić, czy powołana w skardze podstawa wznowienia rzeczywiście istnieje. Podkreśla się jednak, że na tym etapie postępowania ocena ta opiera się zasadniczo na twierdzeniach skarżącego, co do istnienia okoliczności, które mają uzasadniać podstawę wznowienia. Za uzasadnione należy zatem uznać stanowisko Sądu Najwyższego, że stwierdzenie, czy skarga opiera się na ustawowej podstawie wznowienia, powinno być dokonane zasadniczo na podstawie twierdzeń zawartych w skardze (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2005, IC CZ 50/05, z dnia 24 czerwca 2005 r., V Cz 70/05). Na istnienie ustawowej podstawy wznowienia powinny wskazywać powołane przez skarżącego okoliczności uzasadniające wniesienie skargi o wznowienie postępowania. Odrzucenie skargi dlatego, że już z samego jej uzasadnienia wynika, że przytoczona podstawa wznowienia nie występuje, jest możliwe tylko wtedy, gdy nie zachodzą w tym względzie żadne wątpliwości (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 6 czerwca 2012 r., IV CZ 38/12, LEX nr 1231339). A zatem odrzucenie skargi o wznowienie postępowania w trybie art. 410 § 1 k.p.c. może nastąpić, gdy skarga nie opiera się na ustawowej podstawie wznowienia, nie zaś gdy podstawa ta nie jest merytorycznie uzasadniona i wymaga analizy materiału dowodowego.

Odnosząc zaprezentowane wyżej stanowisko judykatury, które Sąd meriti w całej rozciągłości podziela uznać należy, że wbrew ustaleniom Sądu Okręgowego, twierdzenia L. K. zawarte w skardze w konfrontacji z zaskarżonym orzeczeniem dawały przesłanki do stwierdzenia, że skarga ubezpieczonego opiera się na ustawowej podstawie, tj. art. 403 § 2 k.p.c. Przepis ten stanowi, że można żądać wznowienia postępowania w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego, albo wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Skarżący, jako podstawę skargi wskazał postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 1 czerwca 2001 r. (I SA/Gd 84/01), mocą którego umorzono postępowanie w sprawie ze skargi L. K. na postanowienie Izby Skarbowej w B. z dnia 14 grudnia 2000 r. W uzasadnieniu skargi wnioskodawca podniósł, że umorzenie postępowania nastąpiło na wniosek Izby Skarbowej w B., która w piśmie z dnia 9 kwietnia 2001 r. wskazała, iż postanowieniem z dnia 5 kwietnia 2001 r., wydanym na skutek wznowienia postępowania z urzędu, zaskarżone przez ubezpieczonego postanowienie z dnia 14 grudnia 2000 r. zostało na - mocy art. 151 § 1 pkt 2 k.p.a. w zw. z art. 18 i 59 §1 pkt 7 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji – uchylone w całości. Jednocześnie skarżący podniósł, iż z uzasadnienia powołanego postanowienia NSA wynika, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych

przysługującą mu kwotę 3.768,06 zł z tytułu zaległego świadczenia rozliczył, m.in. na składki od prowadzonej przez niego działalności gospodarczej za okres od lipca 1994 r. do lutego 1995 r., co oznacza, że okres ten winien zostać ubezpieczonemu zaliczony, jako okres składkowy przy wyliczaniu należnej mu renty. Powyższe - zdaniem wnioskodawcy - ma istotne znaczenie z punktu widzenia wywiezionej przez ubezpieczonego skargi o wznowienie postępowania, albowiem wskazana kwestia była przedmiotem rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Bydgoszczy w sprawie prowadzonej pod sygn. akt VI U 643/11, w której wznowienia postępowania aktualnie się domaga. Wobec tak przedstawionej argumentacji uznać należało, że wbrew stanowisku Sądu Okręgowego, twierdzenia ubezpieczonego zawarte w skardze o występowaniu w sprawie podstawy wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c. zostały wystarczająco uprawdopodobnione. Z treści skargi, wynika, że ubezpieczony domaga się zaliczenia do stażu jego pracy okresu od lipca 1994 r. do lutego 1995 r., za który to okres decyzją Prezesa ZUS z dnia 14 września 2004 r. została umorzona należność z tytułu zaległych składek na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne, zaś z treści postanowienia NSA z dnia 1 czerwca 2001 r. – zdaniem wnioskodawcy – wynika, że wskazany wyżej okres mógłby, a nawet winien zostać zaliczony, jako okres składkowy przy wyliczaniu należnej mu renty. Jednocześnie ubezpieczony podnosił, iż nie był w stanie przedstawić niniejszej argumentacji w trakcie postępowania, którego wznowienia się domaga, albowiem postanowienie NSA, na skutek błędnego działania Poczty Polskiej zostało mu doręczone dopiero w maju 2011 r. Sąd Okręgowy rozważając trafność argumentacji wnioskodawcy podkreślił, że postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 1 czerwca 2001 r. bezsprzecznie było wnioskodawcy znane już w trakcie postępowania w sprawie VI U 643/11, albowiem niniejszą kwestię podnosił on zarówno w piśmie z dnia 4 maja 2011 r. (k.175 as), z dnia 1 września 2011 r. (k.204 as), jak również składając wyjaśnienia na rozprawie w dniu 8 września 2011 r. (k.207 as). Poza tym Sąd Okręgowy w Bydgoszczy w uzasadnieniu wyroku wydanego w sprawie VIU 643/11 także odnosił się do powołanego przez wnioskodawcę postanowienia wydanego w sprawie I SA/Gd 84/01, wskazując, że stan rozliczeń ustalony przez NSA uległ zmianie na skutek między innymi ponownego zajęcia przez II Urząd Skarbowy w T. wierzytelności w kwocie 3992,10 zł. Na skutek przeprowadzonej analizy Sąd I instancji stanął na stanowisku, że wyrok Sądu Okręgowego z dnia 22 września 2011 r., wydany w sprawie VIU 643/11 jest prawidłowy. Dodatkowo Sąd zważył, że podstawę do wydania przedmiotowego orzeczenia stanowiły ustalenia faktyczne poczynione m.in. w oparciu o treść powoływanego aktualnie uzasadnienia postanowienia NSA z dnia 1 czerwca 2001 r. W istocie więc przekonanie o nie oparciu skargi na ustawowej podstawie Sąd I instancji oparł na ocenie i analizie materiału dowodowego sprawy VIU 643/11, dokonując ponownej oceny podstawy prawnej wydanego orzeczenia. Rozważania Sądu Okręgowego sprowadzają się zatem do tego, czy powołana podstawa skargi została wykazana, co w świetle powołanego na wstępie orzecznictwa Sądu Najwyższego, nie może być ocenienie we wstępnej fazie postępowania ze skargi, bo jest już elementem jej merytorycznego rozpoznania.

W tym miejscu wskazać należy, że skarga o wznowienie postępowania jest środkiem prawnym o charakterze opozycyjnym i reparacyjnym, wnoszonym w celu reasumpcji wadliwego procesu i zastąpienia zapadłego orzeczenia orzeczeniem nowym (uzasadnienie uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2008 r., III CZP 142/07, OSNC 2008 nr 11, poz. 122). Według treści zawartej w przepisie art. 412 § 2 k.p.c. po ponownym rozpoznaniu sprawy sąd stosownie do okoliczności bądź oddala skargę o wznowienie, bądź uwzględniając ją zmienia zaskarżone orzeczenie albo je uchyla i w razie potrzeby pozew odrzuca lub postępowanie umarza. Wynika z tego, że oddalenie skargi następuje w razie bezzasadności podstaw wznowienia, co następuje zarówno wtedy, gdy nie istnieją okoliczności stanowiące podstawy wznowienia, jak i wtedy, gdy okoliczności uzasadniające podstawę (inną niż nieważność postępowania) istnieją, ale nie mają wpływu na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia. W rezultacie, jak trafnie wskazano w doktrynie, oddalenie skargi o wznowienie postępowania jest wyrazem negatywnej oceny zasadności zgłoszonej podstawy wznowienia postępowania lub braku jej wpływu na treść wydanego uprzednio wyroku (M. Jędrzejewska w Kodeks postępowania cywilnego, Komentarz pod red. T. Erecińskiego, Warszawa 2006 r., s. 296).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny, jako trafne ocenił zarzuty L. K. odnośnie nieprawidłowego uznania przez Sąd Okręgowy w oparciu o art. 410 § 1 k.p.c., że skarga nie została oparta na ustawowej podstawie wznowienia. W ocenie Sądu Odwoławczego na obecnym etapie nie ma możliwości odniesienia się do zarzutów dotyczących zasadności tej skargi, albowiem oceny takie wykraczają poza wstępną fazę postępowania ze skargi o wznowienie postępowania, w której obecnie sprawa się znajduje.

Z tych względów na podstawie art. 397 § 2 k.p.c. w związku z art. 386 § 4 k.p.c. oraz art. 108 § 2 k.p.c., Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji.